

КОММУНИСТ

АЗƏРБАЙЧАН КП МК ВƏ БК ОРГАНЫ

№ 290 (9089) | Чərшəнбə 10 декабр 1952-чи ил | Гиймəти 20 гəлик

Аркади Райкинин концертлəri

Сəһнəдən мұхтəлиф бичимли адамлар кəлиб-кечир. Кəб гəнгидən гəрхан, юмору, сатираны севмəйən бəрəкрат, кəб доллара сатылмыш икиүзлү Түркийə дипломаты, кəб мұстəмлəkə өлкəлəri талаян Америка банкири, кəб əхлагдən мұһазирə охуян, өзү исə позгун бир һəят кечирən натиғ вə башга бу кими адамлар тамашачыларын кəзү: гаршысында чанланыр. Тамаша салону бир ан белə сакит даянмыр. Сəһнəлəки һər сөз, һər һәрəkəт тамашачылар арасында бəйүк бир чанламая сəбəб олур.

Бүтүн бу тиглэр силсилəsi бир адам тəрəфиндən яралылыр. Совет эстрадасынын ən яхшы усталарындав бири олан РСФСР əмкəлəр артисти Аркади Райкини тамашачылар севдирəв лə мəһз бу чəһəтдир. Кичик-миниаюр сəһнəлəрдə чəх марағлы сурəтлэр яратмағы, бу сурəтлəрин ən характерик хусусийəтлəрини мəһарəтлə кəстəрмəйи, чилдən-чилдə кирмəйи, кəз ачыб-юмунча харичи кəркəмини дəйишмəйи сənəткарлыгла бачаран Аркади Райкин бəйүк юмор күчүнə маликдир. Буна кəрə лə Бакы эһмəткешлəri онун концертлəринə марағла тамаша эдирлэр.

М. Магомаев алыз Азəрбайчан Дəвлəт Филармониясынын сəһнəсиндə мұвəффəгийəтлə чыхыш эдən Аркади Райкинин миниаюр театры бу ил хусуси програмла Бакы кəлмишдир. Кечмиш репертуарда олан бə'зи нөмрəлəрин тəкрары нəзərə алынмаса, програм тамамилə өнидир, актуалдыр. Програмда марағлы новелла сүжəтинə малик кичи сəһнəчиклэр—миниаюралар əсас ер тутур. Хусусən «Фəлакəт», «Зəрəрсиз оғлан», «Дəрд нөгтəйи-нəзəр» кими сəһнəчиклэр бəйүк ифша гүввəсинə малик юмор вə сатира илə долудур. Бу сəһнəчиклəрдə сүрүндүрмəчпик, икиүзлүлүк, ялтағлыг кими кечмишин мурдар галығлары кəскин күлүш гүввəсилə тəнгид эдилир. «Москва бəди эстрада театры» (МХЭТ) ады алтында топланмыш сəһнəчиклəрдən бə'зилəri лə эйни тəнгид гүввəсинə маликдир. (Мəsələn, «Ресторанда», «Докторун хəстəлəri гəбул əтмəsi»).

Бу сəһнəчиклəрдən башга Аркади Райкинин тəк өзүнүн ифа əтдийи марағлы интермедиялар вə фел'етонлар лə тамашачылар тəрəфиндən рəғбəтлə гаршыланыр. Бу интермедияларда Аркади Райкин бəйүк актйор сənəткарлығы илə Америка—Икилтərə империализминин ич үзүнү ачыр, һəятымызда олан мənфи галығлары сатира атəшинə тутур. Бу нөгтəйи-нəзəрдən «Америка киносу», «Чүчүлэр», «Сап» кими интермедиялар, «Кафедра», «Мəһəб-

бəт! Мəһəббəт!» кими фел'етонлар тамашачылар чəх кəзəл тə'сир бағышлайыр.

Бүтүн бу хырла сəһнəчиклəрдə сағлам күлүш, мұғйиən морал вə ифа сənəткарлығы вардыр. Райкин хатирдə галачаг мұхтəлиф сурəтлэр яралыр. О, бүтүн програм бəк ийирмийə гəдər рəлдə чыхыш эдир. Бу рəллəрын һər биринин өз хусусийəти, өз чизкилəri вардыр. А. Райкин яратлығы бүтүн сурəтлəрдə харичи кəркəмини, сəсини, һәрəkəтлəрини ифа əтдийи персонажын хасийəтинə уйғулашдырмағы бачарыр.

Лакин миниаюр театрынын програмында бə'зи лəзым олмай тəкрарлар, узадыламыш ээиф сəһнəлэр лə вардыр. «Ата, ана вə оғул»: интермедиясында чəх марағлы бир мөвзуа тохунулмушдур. Бурада ушағын айлəдə тəрбийəsi мəsələсиндən бəһс эдилир. Анчаг тəсəсүф ки. һадисə чəх узалдылығындан, шаржа йол верилдийиндən сəһнəчик өз юмор вə ифша гүввəсини итирир. «Рəфигəлэр» сəһнəчийи һағтында лə эйни сөзү дəмəк олар. Бурада сүжəт шаблондур, илк диалоглардан һадисə тамашачы үчүн айдын олур, она кəрə лə ээиф тə'сир бағышлайыр.

Акробатик əтүдлэр вə мусиги фəсилəлəri өз-өзлүйүндə чəх марағлыдырса да бунлар програмын үмуми аһənкинə уйғун кəлмирлэр.

Бүтүн бу нөгсанлара бахмаяраг, миниаюр театрынын бу илки гастролу тамашачылар чəх гүввəтлi тə'сир бағышлайыр. Бизим тамашачыларымыз эстрада сənəтини, хусусən юмор вə сатираны севир, бу сəһнə сənəткарлығ кəстəрən һər бир актйору бəйүк һөрмəт вə мəһəббəтлə гаршылайырлар.

Ленинград миниаюр театрынын Бакы гастроллары хусусən бизим дəвлəт филармониясы янындакы эстрада бəлмəсинин актйорлары үчүн нүмүнə вə мəктəб олмалдыр. Кичик сəһнəчиклəрдə һəятымыздакы мənфи һадисəлəri тəнгид əтмəк, сағлам күлүш яратмағ, сəһнəдə чəх аз мүдлəт ичəрисиндə хатирдə галачаг сурəтлэр кəстəрə билмəк миниаюр театрын характерик хусусийəтидир. Бу хусусийəтлэр һər бир эстрада актйорунун, хусусən «данышыг жанры» илə мəшғул олан актйорларын яралычылығында əсас олмалыдыр. Буна кəрə лə Азəрбайчан Дəвлəт Филармониясынын рəһбəрлəri Москвадан вə өлкəмизин башга шəһəрлəриндən кəлən эстрада усталарынын тəчрүбəлəриндən бачарыгла истифадə əтмəлидирлэр.

САБИТ РƏНМАН.